

**Erdélyi József:
SOLYMOSI ESZTER VÉRE**

Megöltek egy kis libapásztort . . .
Égre kiált a régi vád, —
úgy ölték meg Solymosi Esztert
mint egy pihés, tokos libát.
Mint egy síró galambfiókot,
szűz juhocskát húsvét előtt.
Valami öldöklő bolondok,
úgy fogták és ölték meg őt,
a nótáslelkű kis magyar lányt,
valami vérengző vadak,
vademberek . . . Elfolyt a vére,
mint egy párás, piros patak . . .

Ítélt a bíró: félkegyelmű,
képzeltő a főtanú,
s alaptalan a vád, a vérvád,
a hátborzongató gyanú.
Ítélt a bíró: elmehetnek
a reszkető kaftánosok, —
nem ölték meg Solymosi Esztert,
nem bűnösök, nem gyilkosok.
Nem sütöttek húsvéti ostyát
magyar vérrel, — ország-világ
tudja meg, hogy gyermekijesztő
dajkamese a szörnyű vád . . .

Így a bíró, és fellélezett
a zsidóság, az „üldözött”,
de terjedt a „mese”, a „vak hit”
a szegény magyar nép között,
zengett a dal, s a vérpatakból
vérfolyó lett és hömpölyög,
tenger, vértenger gyűlt belőle,
mérhetetlen, mély és örök,
mint Jézus vére, a világot
megváltó Istenemberé. —
Minden kiontott ártatlan vér
a kis Solymosi Eszteré!

Minden kiontott ártatlan vér,
s minden magyar vér, ami folyt,
párolgott és virult belőle
idegen trón s élősdi bolt,
minden magyar vér és verejték,
hazáért ontott hősi vér,
és munkában csorgott verejték,
és megrabolt bér és babér, —
az én vérem is, az anyámé,
a régi libapásztoré,
az ő vére, a meggyalázott
szegény Solymosi Eszteré.

S égre kiáltom akkor is, ha
élettel és vérrel tilos,
leírom akkor is, ha rögtön
lángot vet a szűz papiros:
be piros vagy, Solymosi Eszter
kiontott vére s be meleg!
Hajnalt festek a magyar égre
és felkelő napot veled,
hogy ne vesszen kárba a vérünk,
s emléked, árva hajadon,
Solymosi Eszter árva népét
ébressze bátran, szabadon! . . .

(Virradat, 1937. augusztus 2.)

Mózes I. könyve 9. rész

Azután megáldá Isten Noét és az ő fiait, és azt mondá nékik:
Szaporodjatok és sokasodjatok, és töltsétek be a földet.

És féljen és rettegjen tőletek a földnek minden állatja az égnek
minden madara: minden a mi nyüzsög a földön, és a tengernek
minden hala kezetekbe adatott;

Minden mozgó állat, a mely él legyen nektek eledelül; a mint a
zöld fűvet, nektek adtam mindazokat.

Csak a húst az őt elevenítő vérrel meg ne egyétek.

De a ti véreteket, a melyben van a ti éltetek, számon kérem;
számon kérem minden állattól, azonképen az embertől, kinek-
kinek atyjafiától számon kérem az ember életét.

A ki ember-vért ont, annak vére ember által ontassék ki; mert
Isten a maga képére teremté az embert.

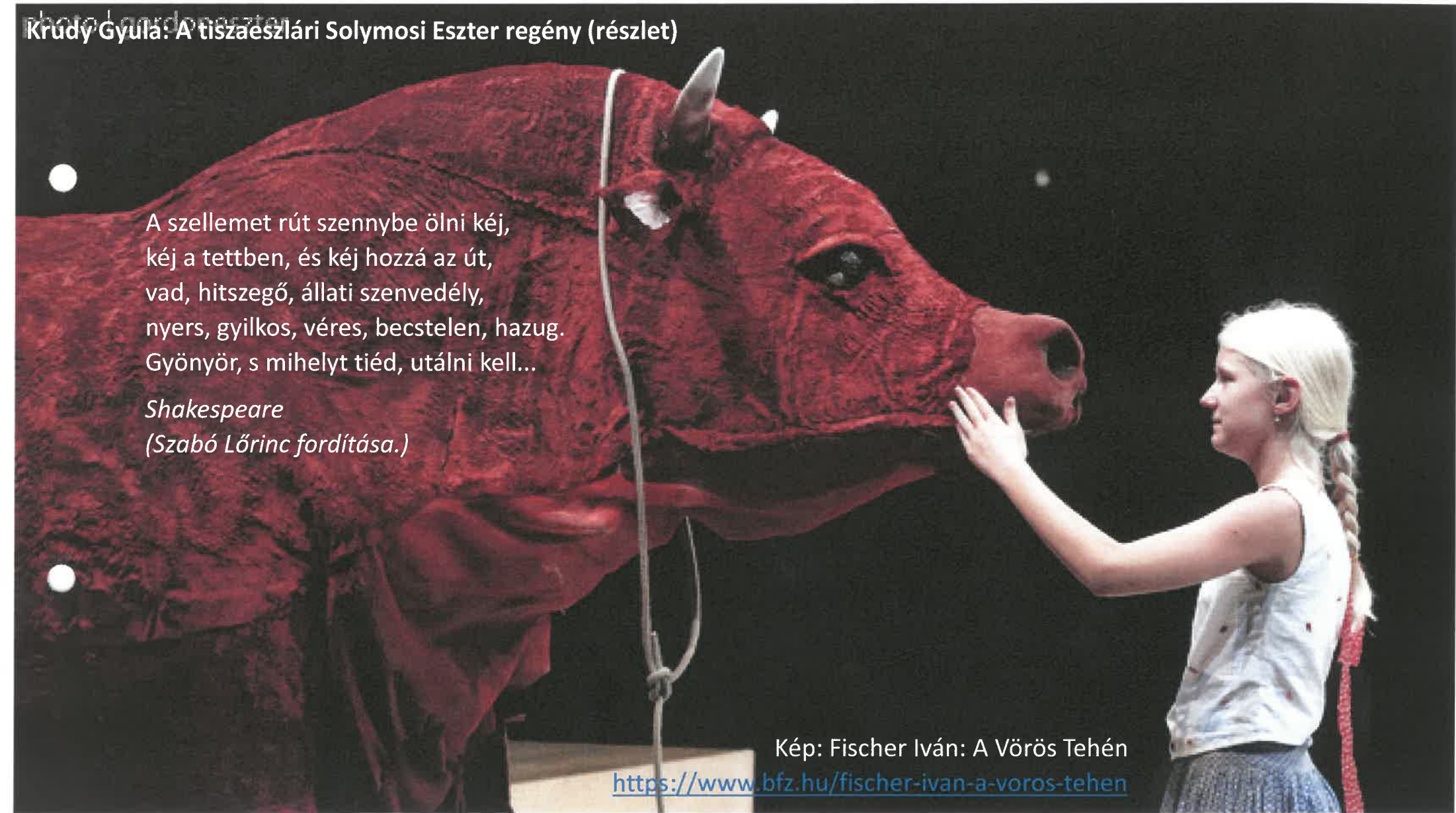
photo | gordonszta
Krúdy Gyula: A tisztaeszlári Solymosi Eszter regény (részlet)

A szellemet rút szennybe ölni kék,
kék a tettben, és kék hozzá az út,
vad, hitszegő, állati szenvedély,
nyers, gyilkos, véres, becstelen, hazug.
Gyönyör, s mihelyt tiéd, utálni kell...

Shakespeare
(Szabó Lőrinc fordítása.)

Kép: Fischer Iván: A Vörös Tehén

<https://www.bfz.hu/fischer-ivan-a-voros-tehen>

Népballada (Fodor János gyűjtése)

Ennek a zsidónak be nagy hasa van,
Solymosi Eszter talán benne van.
Ki kéne vágni, meg kéne nézni,
Solymosi Esztert ki kéne venni.

<http://www.kjnt.ro/balladatar/ballada/solymosi-eszter-1>

Ortutay Gyula: Mondotta: Vince András béreslegény, Máté János gazdalegény
Nyíri, rétközi balladák, betyár- és juhásznóták kötetben szerepel két gyűjtés

özvegy Luncer Gyuláné (hetvenkilenc éves) ottani koldusasszonytól:

Kis-Eszláron viégig menni nem merek,
Attú fiélek, hogy a zsidáók megölnek.
Sánta Blenner lefogta a jány száját,
A hat viékás elmeccette a nyakát.
Sujmosi Eszter véri de szép piros,
Az ezresbankaó be szép papiros.

<http://hunhir.info/index.php?pid=hirek&id=55099>

özvegy Farkas Andrásné balsai koldusasszonytól hallott népköltés:

A tokaji hegyódalba felleg ül,
Sojmosi szivén bánat ül,
Hogyne ülne, mikor kedves gyermekét
Kutya zsidóok a templomba megölték

Az eszlári zsidó templom de csonka,
Héccer ütött bele az isten-nyila,
Héccer ütött bele az isten-nyila,
Ott vaót Sojmosi Eszternek nagy kínnya.

Az eszlári zsidótemplom de sáros,
Sánta Brenel vaót abba a mészáros,
Sánta Brenel vaót abba a székgazda,
Aki azt a barna kisjányt gyilkóta.

Szegény Eszter arcâ borút a földre,
'Jaj Istenem meg kell halmom eccerre.'
'Ugyan Lévi, nem fájt-é a te szíved,
Mikor a tálát tartottad a vérnek?'

'Dehogy nem fájt mikor majd meg hasadott,
Mikor monta szegény Eszter: 'Jaj Istenem, meghalok.'
Mán a zsidó magyar ruhát varratott,
Rája pedig magyar gombot rakatott,
Vesd le zsidó magyar ötözetedet,
Vedd fel azt a talus köpönyegedet.

Mán a zsidó nem megyen a templomba,
Mert azt tuggya disznaó röffög az ólba,
Álgya Isten, ki e naótát danojja,
Huncut ember, ki a zsidót pártojja.

Ujfalusi meccő-zsidó megjárta,
A faluba az urakat instálta,
De az urak nem akarták hallani,
Ujra keszte a panaszát mondani.

'Kérem szíépen tekintes urakat,
Hogy tilcsák meg ezt a zsidó nótákat.'
De az urak azt felelték: Elmehecc,
Ezt a naótát megtiltani nem lehet.

<http://hunhir.info/index.php?pid=hirek&id=55099>

Shakespeare: Machbeth

Viharos éj volt: ott, a hol mi háltunk,
Ledőltek a kémények is; sőt azt
Mondják: a légben jajveszékelés,
Halálnyögés, bőszejóslat hallatott
Tűzvész s keserves zűrzavar felől,
Mit mostanába' költ ki a gyász idő.
Éjhosszat a kuvik süvölte, sőt
Mondják: a föld is lázban reszketett.

BABITS MIHÁLY: HÚSVÉT ELŐTT

S ha kiszakad ajkam, akkor is,
e vad, vad március évadán,
izgatva bellül az izgatott
fákkal, a harci márciusi
inni való
sós, vérizü széltől részegen,
a felleg alatt,
sodrában a szörnyü malomnak:
ha szétszakad ajkam, akkor is,
ha vérbe lábbad a dallal és
magam sem hallva a nagy Malom
zugásán át, dalomnak izét
a kinnak izén
tudnám csak érzeni, akkor is
- mennyi a vér! -
szakadjon a véres ének!
Van most dicsérni hősöket, Istenem!
van óriások vak diadalmait
zengeni, gépeket, ádáz
munkára hülni borogatott
ágyuk izzó torkait:
de nem győzelmi ének az énekem,
ércfalpait a tipró diadalnak
nem tisztelem én,
sem az önkény pokoli malmát:
mert rejtek élet száz szele, március
friss vérizgalma nem türi géphalált
zengeni, malmokat; inkább
szerelmet, embert, életeket,
meg nem alvadt fűrge vért:

s ha ajkam ronggyá szétszakad, akkor is
ez inni való sós vérizü szélben,
a felleg alatt,
sodrában a szörnyü Malomnak,
mely trónokat őrl, nemzeteket,
százados korlátokat
roppantva tör szét, érczabolát,
multak acél hiteit,
s lélekkel a testet, dupla halál
vércafatává
morzsolva a szüz Hold arcába köpi
s egy nemzedéket egy kerék-
forgása lejárát:
én mégsem a gépet énekelem
márciusba, most mikor
a levegőn, a szél erején
érzeni nedves izét
vérünk nedvének, drága magyar
vér italának:
nekem mikor ittam e sós levegőt,
kisebzett szájam és a szók
most fájnak e szájnak:
de ha szétszakad ajkam, akkor is,
magyar dal március évadán,
szélnek tör a véres ének!
Én nem a győztest énekelem,
nem a nép-gépet, a vak hőst,
kinek minden lépése halál,
tekintetétől ájul a szó,
kéznyomása szolgaság,
hanem azt, aki lesz, akárki,
ki először mondja ki azt a szót,
ki először el meri mondani,
kiáltani, bátor, bátor,

azt a varázsszót, százezerek
várta lélekzetadó szent
embermegváltó, visszaadó,
nemzetmegmentő, kapunyitó,
szabadító drága szót,
hogyan elég! hogyan elég! elég volt!
hogyan béke! béke!
béke! béke már!
Legyen vége már!
Aki alszik, aludjon,
aki él az éljen,
a szegény hős pihenjen,
szegény nép reméljen.
Szóljanak a harangok,
szóljon alleluja!
mire jön új március,
viruljunk ki újra!
egyik rész a munkára,
másik temetésre
adjon Isten bort, buzát,
bort a feledésre!
Ó béke! béke!
legyen béke már!
Legyen vége már!
Aki halott, megbocsát,
ragyog az ég sátra,
Testvérek, ha tul leszünk,
sohse nézünk hátra!
Ki a bűnös, ne kérdjük,
ültessünk virágot,
szeressük és megértsük
az egész világot:
egyik rész a munkára,
másik temetésre:
adjon Isten bort, buzát,
bort a feledésre!

Ady Endre: Zikcene, zakcene satöbbsi

Rossz szivem és százszor rossz vérem
Dobog, zuhog, mindig fehéren.

Dobog, zuhog, egy kicsit kába
És vár valamit mindhiába.

Várja a nagy, nagy, nagy időket,
Várja az új, királyi nőket.

Ami szépség van, ami álom,
Azt mind, azt mind náluk találom.

Zikcene, zakcene, félek,
Övök a sors, a nő, az élet.

Weöres Sándor: Petőfi hangja

...Cinege, féreg, ember: egy-kutya,
Mind közös áldozata
A hatalmas dühnek,
Mely, míg megöl,
Utódot csikar ki áldozatából,
Hogy azt is megölje.
Tán van valahol simább világ is
És vár reánk?
De mért jutottunk e keserves gödörbe,
Mit vétettünk,
Ember, féreg, cinege?
E világ mikor szünteti be
Folytonos, förtelmes kloakáját,
Hol szétrágott étel, rothadt szivom,
Kőtörmelék, madártoll, Babylon,
Hulla, okádék, álom
Hömpölyög egy-folyáson?
Hol a torkolata?
Gyerünk innen haza!

Hamis vallomás című kiállítás megnyitó performansza. Centrális Galéria, 2013. november 14.

Juhász Gyula:
Imádság a gyűlölködőkért

Én Jézusom, te nem gyűlölted őket,
A gyűlölöket, és a köpködöket.

Szeretted ezt a szomorú világot
S az embert, ezt a nyomorú virágot.

Te tudtad, hogy mily nagy kereszt az élet
És hogy felettünk csak az Úr ítélhet.

Szelíd szíved volt, ó, pedig hatalmad
Nagyobb volt, mint mit földi birtok adhat.

A megbocsájtást gyakoroltad egyre,
Míg égbe szállni fölmentél a hegyre.

Ma is elégszer hallod a magasban
A gyűlölet hangját, mely égbe harsan.

A gyilkos ember hangját, aki részeg
S a szeretet szavát feszítené meg.

Én Jézusom, most is csak szánd meg őket,
A gyűlölöket, és a köpködöket.

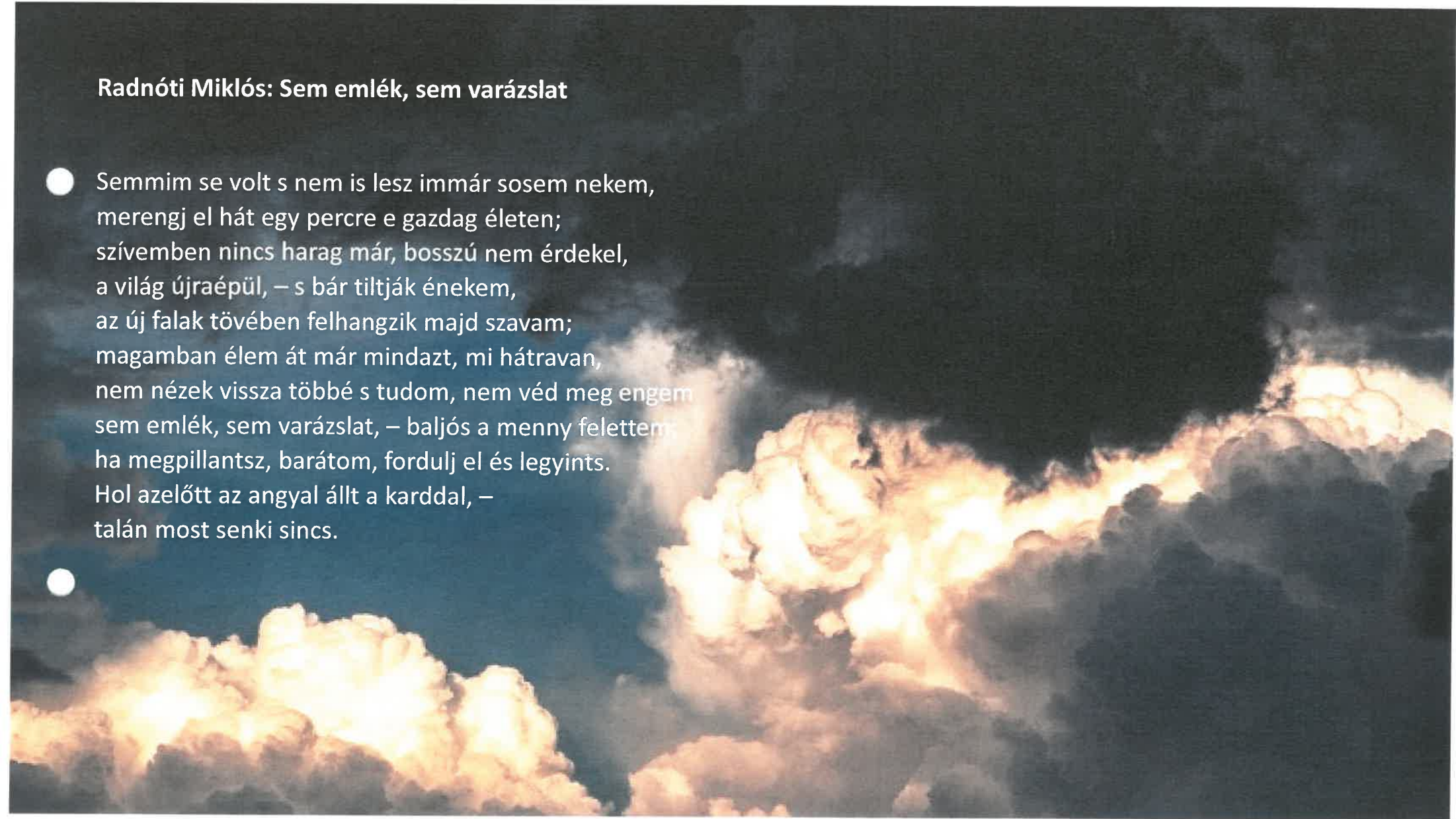
Most is bocsáss meg nekik, mert lehet,
Hogy nem tudják tán, mit cselekszenek.

Németh Hajnal: *Hamis vallomás/2*. Forrás: <http://www.hajnalnemeth.com/works/2012/false-testimony-2>

Radnóti Miklós: Sem emlék, sem varázslat

- Semmim se volt s nem is lesz immár sosem nekem,
merengj el hát egy percre e gazdag életen;
szívemben nincs harag már, bosszú nem érdekel,
a világ újraépül, – s bár tiltják énekem,
az új falak tövében felhangzik majd szavam;
magamban élem át már mindazt, mi hátravan,
nem nézek vissza többé s tudom, nem véd meg engem
sem emlék, sem varázslat, – baljós a menny felettem,
ha megpillantsz, barátom, fordulj el és legyints.
Hol azelőtt az angyal állt a karddal, –
talán most senki sincs.
-

Ézsaiás 1:18

Jöjjetek, szálljunk most perbe egymással! – mondja az Úr. – Ha vétkeitek skarlátpirosak is, hófehéreké válhattok, ha vörösek is, mint a bíbor, fehéreké lehettek, mint a gyapjú.

Máté 18:22

Uram, hányszor kell megbocsátanom az embertársamnak, ha bűnt követ el ellenem? Akár hétszer is?

Jézus így felelt: „Nemcsak hétszer, hanem akár hetvenszer hétszer is.

Zsoltárok 103:10-12

Nem vétkeink szerint bánik velünk, nem bűneink szerint fizet nekünk. Mert milyen magasan van az ég a föld fölött, olyan nagy a szeretete az istenfélők iránt. Amilyen messze van napkelet napnyugattól, olyan messzire veti el vétkeinket.